

T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas : 2017/451
Karar : 2019/355
Tarih : 26.03.2019

MAHKEMESİ :Aile Mahkemesi

Taraflar arasındaki “alacak” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda Konya 1. Aile Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 17.12.2013 tarihli ve 2012/936 E., 2013/1012 K. sayılı karar davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin ve 02.07.2014 tarihli ve 2014/3259 E., 2014/10817 K. sayılı kararı ile;

"...Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının davalı ... ile evlendiğinden beri davalının ailesi ile yaşadıklarını, davacının eşi Güven'in Danimarka'da çalıştığını, mehir senedindeki eşyalardan yatak odası takımının ve 150 gram altının davacıya alındığını, davacının eşinin yanına Danimarka'ya giderken mehir senedindeki altınları davalı ...'in babası diğer davalı ...'e teslim ettiğini, döndüğünde bu altınların çalındığını öğrendiğini, ayrıca, davacının Türkiye'ye döneceği gün davalı ...'in ben gelirken getiririm diye davacının kişisel altınları olan 4 burma bilezik, künye, 2 yüzüğü elinden aldığını, fazlaya ilişkin hakların saklı olduğunu belirterek, anılan kişisel altınların bedeli olan 12.630.00.- TL davalı ...'den, mehir senedindeki eşyalar 150 gr altın, yatak odası takımı, çamaşır makinesi, buzdolabı, mobilya, halı ve televizyonun bedeli olan 20.650.00 TL iki davalıdan müteselsilen faizi ile tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde; mehir senedindeki altınların çalındığını, soruşturmanın sürdüğünü, mehir senedindeki altınları davacıya teslim eden ve hırsızlık olayının olduğu tarihte Danimarka'da olan davalı ...'in sorumluluğunun olmadığını, mehir senedindeki diğer eşyaların Güven tarafından teslim edileceğini, davacının iddia ettiği kişisel altınların ise hiç olmadığını belirterek, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; davacının kişisel altınlarına yönelik olan davanın ispatlanamadığından reddine, mehir senedinde belirtilen ziynetler dışında kalan ev eşyalarının bedeli olan 6.850.00 TL yasal faizi ile davalılardan müteselsilen tahsiline, mehir senedinde belirtilen 150 gr altına yönelik davanın sorumlu olmayan davalı ... açısından reddine, davacı ile davalı ... arasında saklama ilişkisi bulunduğundan mehir senedinde yeralan 150 gr altına yönelik davalı ...'e açılan davanın bu davadan ayrılmasına karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, sair temyiz itirazları yerinde değildir.

Dosyadaki bilgilerden davacı yanın taleplerinin yalnızca bedele yönelik olduğunu ve yemin deliline dayanmadıklarını belirttiği, davacının kişisel altınları olan 4 bilezik, künye, 2 yüzüğün Danimarka'da iken eşi Güven tarafından elinden alındığına yönelik iddiasını ispatlayamadığı, mehir senedinde belirtilen ziynet ve ev eşyalarından her iki davalının sorumlu olduğu, davalı ...'in yönlendirmesi ile mehir senedinde yazan ve kendine teslim edilen 150 gr altını davacının diğer davalı ...'e saklaması için teslim ettiği, eve giren hırsız tarafından bu altınların çalındığı, soruşturma sonunda kimliği meçhul kişi hakkında zamanaşımı nedeni ile takipsizlik kararı verildiği, mehir senedinde yazan ev eşyaları yönünden ise bir uyuşmazlık bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda; davacı ve eşinin ortak evinin davalı ...'in kişisel seçimi ile davalı ...'in (davalı ...'in babası) evi olarak belirlendiği, bir başka deyiş ile davalı ...'in eşi olan davacı ile birlikte yaşamak için ayrı bağımsız bir konutu değil kendi baba evini tercih ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, mehir senedinde yazılı olan 150

gr altını davacıya teslim etmiş olan davalı ...'in hırsızlık olayı sırasında yurtdışında bulunduğu gerekçesi ile evden çalınan bu altınların bedelinden davalı ... ile birlikte davacıya karşı sorumlu olmadığına dair gerekçe isabetli değildir. Zira, davacı eşi olan davalı ...'in yönlendirmesi ile davalı ...'in evinde yaşamaktadır, altınları da eşinin isteği ile saklaması amacı ile diğer davalı ...'e teslim etmiştir. Sorumluluğun olaydaki bu özelliklere göre belirlenerek bir karar verilmesi gerekir iken, davalı ... yönünden bu talebin reddedilmesi doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.

Mehir senedinde yazan 150 gr altın davalılar tarafından davacıya teslim edildikten ve davalı ...'in evinde yaşayan davacı anılan altınları saklaması amacı ile Kadir'e teslim ettikten sonra eve giren hırsız tarafından çalınmış olan bu eşyalardan davalı ...'in yanı sıra diğer davalı ...'in de sorumlu olduğu kabul edildiğinden Kadir yönünden arada saklama ilişkisi bulunduğu gerekçesi ile davanın ayrılmış olması da doğru değildir, kararın bu yönden de bozulması gerekmiştir..."

gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava, şahsi ve (hibe) mehir eşyaların davacıya aidiyetinin tespiti ile rayiç değerinin ödenmesi istemine ilişkindir.

Davacı vekili; davacı ile davalı ...'in 29.07.2004 tarihinde görücü usulüyle evlendiklerini, davalı ...'in evlendikten bir ay sonra çalışmak amacıyla Danimarka'ya gittiğini, müvekkilini davalının ailesinin yanına bıraktığını ve müvekkiline de kendisini kısa sürede yanına alacağını söylediğini, ancak bunun gerçekleşmediğini, müvekkilinin davalının ailesinin yanında yaşamaya mecbur bırakıldığını ve liste hâlinde sunulup mehir senedinde belirtilen eşyalardan da sadece yatak odası takımının alındığını bir de davalı ... tarafından düğün sırasında davacıya mehir olarak 150 gram altın verdiğini, mehir senedindeki beş parça eşyanın ise hiç alınmadığını, davacının Danimarka'daki eşi davalının yanına kısa süreli olarak gittiğini ve giderken de eşinin (davalı ...'in) isteği üzerine düğünde kendisine takılan altınları davalının babası olan davalı ...'e teslim ettiğini, üç ay sonra Türkiye'ye döndüğünde davalı ...'in altınların çalındığını söylediğini, Danimarka'ya giderken yanında götürdüğü kendi ailesi tarafından takılan 22 ayar altın künye ve 18 ayar iki adet altın yüzük ile harçlıklarını biriktirerek aldığı 22 ayar 132 gram ağırlığında olan 4 adet altın burma bileziğinin ise davalı ... tarafından kandırılarak müvekkilinin elinden alındığını ileri sürerek şahsi eşyaların ve hibe (mehir) eşyalarının müvekkiline aidiyetinin tespiti ile şahsi eşyaların rayiç bedeli olan 12.630,00TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalı ...'dan tahsiline, mehir eşyalarının rayiç bedeli olan 20.650,00TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalı ... ve ...'dan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya verilmesine karar verilmesini talep etmiş iken; ıslah dilekçesi ile toplam eşya bedeli olan 34.851,55TL'nin dava tarihinden işleyecek yasal faizi ile davalılardan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalılar vekili; mehir senedinde bahsi geçen 150 gram altının 04.10.2005 tarihinde meydana gelen hırsızlık olayı sonucu çalındığını ve bu nedenle davalıların bir sorumluluğunun bulunmadığını, davacının dört adet burma bileziğinin olmadığını, düğün esnasında takıldığı belirtilen şahsi takılarının da kendi uhdesinde ve davacının sorumluluğunda olması gerektiğini, davalı ...'in davacıdan altın almadığını, ...'in mehir senedine imza atmadığından sorumluluğunun bulunmadığını belirterek, davalı ...'in senedin 2., 3., 4., 5., 6., 7. bentlerinde belirtilen eşyaları aynen teslim hazırlı olduğundan bu eşyaların davacıya aynen teslimine ve senetteki 150 gram altın ile şahsi eşyalara ilişkin talepler ile diğer tüm talepler yönünden açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece; bağış senedinde belirtilen 150 gram altına yönelik borcun davalı ... tarafından ifa edildiği, üç kalem olarak belirtilen şahsi eşyalara yönelik talebin davacı tarafça ispatlanamadığı, senette belirtilen

eşyalardan sadece yatak odasının alındığı ve bunun da davalı ...'in evinde kaldığı, diğer eşyaların hiç alınmadığı, eşya bedellerinden her iki davalının da sorumluluğunun bulunduğu, 150 gram altın bakımından davalı ...'e yöneltilen talebin ise 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 463. maddesi (6098 sayılı TBK'nın 561. maddesi) kapsamında değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne; mehir senedinde belirtilen 150 gram altına yönelik davalı ... hakkında açılan davanın reddine, davacının şahsi eşyalara yönelik talebinin reddine, mehir senedinde belirtilen eşyalardan 150 gram altın dışında kalan birer adet yatak odası takımı, çamaşır makinası, buzdolabı, mobilya takımı, televizyon ile iki adet halıya yönelik eşyaların bedeli olan 6.850,00TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müteselsilen tahsiline, mehir senedinde belirtilen 150 gram altına yönelik davalı ... aleyhine açılan davanın iş bu dava dosyasından ayrılarak farklı bir esasa kaydedilmesine karar verilmiştir.

Davacı vekilinin temyizi üzerine hüküm, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde açıklanan gerekçelerle bozulmuştur.

Yerel Mahkemece; eşlerin evlilik sonrası davalı ...'in yaşamakta olduğu Danimarka'da yaşamayı kararlaştırdıkları, ancak hukuksal prosedürler gerçekleştirilemediği için eşlerin Danimarka'da birlikte yaşamalarının mümkün olmadığı, davacının dönem dönem Danimarka'ya gidip eşinin yanında kalıp bu ülkenin kuralları gereği Türkiye'ye geri döndüğü, davacının Türkiye'de kaldığı dönemlerde diğer davalı ...'in evinde kaldığı hususu açık ise de bu evin eşler tarafından "müşterek konut" olarak kullanılmadığı ve evin müşterek konut olarak belirlendiğinin de söylenemeyeceği, şayet müşterek bir konut var ise o konutun Danimarka'daki ev olabileceği, dolayısıyla mehir senedi gereği eşine verdiği ziynet eşyasının daha sonra çalınması nedeniyle davalı ...'in sorumlu olmadığı, davacının irade sahibi bir kişi olarak kendi altınlarına ilişkin kendi kararlarını verebilecek olgunlukta olduğu, eşinin isteği dışında altınlarını farklı şekilde muhafaza edebileceği, davacının mehir senedi gereği teslim aldığı altınlarını saklaması amacıyla davalı ...'e teslim ettikten sonra eve giren hırsız tarafından çalınmış olan bu eşyalardan davalı ...'in yanı sıra diğer davalı ...'in de sorumlu olduğunun kabulünün mümkün olmadığı gerekçeleriyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacı ve eşinin ortak evinin davalı ...'in kişisel seçimi ile davalı ...'in (davalı ...'in babası) evi olarak belirlenip belirlenmediği, burada varılacak sonuca göre mehir senedinde yazan 150 gr altın davalılar tarafından davacıya teslim edildikten ve davalı ...'in evinde yaşayan davacı anılan altınları saklaması amacı ile Kadir'e teslim ettikten sonra eve giren hırsız tarafından çalınmış olan bu eşyalardan davalı ...'in sorumlu tutulup tutulamayacağı ve somut olaya ve dosya kapsamına göre mahkemece davalı ... yönünden arada saklama ilişkisi bulunduğu gerekçesiyle verilen tefrik kararının yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili kavramların ve mevzuatın incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

Mehrin sözlük anlamı; "İslam hukukunda evlenme ile erkeğin, kadın üzerinde elde ettiği haklara karşılık kadına verdiği değerli şey"dir. Mehri muaccel; "İslam hukukunda erkeğin, nikâhtan önce kadına verdiği mehir" ve mehri müeccel ise; "İslam hukukunda erkeğin, nikâhtan (ve hatta evlilik sona erdikten) sonra kadına verdiği mehir" olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, E.: Hukuk Sözlüğü, Ankara, 1996, s:529).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi mehir, kocanın evlenme sözleşmesi anında veya devamı sırasında ya da evliliğin sonra ermesi hâlinde kadına verdiği belirli bir mal, para veya ekonomik değeri olan armağandır.

Medeni Kanun, evlenme sözleşmesi sırasında karı kocadan birinin diğerine bir mal veya para vermesini ya da vermeyi vaat edip bir süre ertelemesini yasaklamamıştır. Bu nedenle, eski hükümlere göre kurulmuş mehir, Medeni Kanun tarafından yasaklanmış bir hukuki ilişki olarak kabul edilemez (2.12.1959 tarihli, 14/30 Sayılı İctihadi Birleştirme Kararı gerekçesi). Hukukumuzdaki sözleşme serbestisi ilkesi gereğince de

kocanın yüklenmiş olduğu edimini yahut bağışlama yönündeki vaadini koca dışında bir üçüncü kişinin de üstlenmesine engel bulunmamaktadır. Ancak mehri müeccel, ileriye yönelik bağışlama vaadi niteliğinde olduğundan, koca dışında üçüncü kişinin durumu 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 128. maddesinde (818 sayılı Borçlar Kanunu'nun BK 110. maddesi) yazılı üçüncü kişi yararına borç altına girme olmayıp, TBK'nın 288. (BK'nın 238.) maddesinde düzenlenmiş bağışlama vaadidir.

Mehrin tanımına yer verildikten sonra 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) uyuşmazlık ile ilgili maddeleri de incelenmelidir.

TMK'nın "İspat Yükü" başlıklı 6. maddesinde; "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür." ifadesine yer verilmiştir.

Kanuni bir karineye dayanan taraf, sadece karinenin temelini oluşturan vakıya ilişkin ispat yükü altındadır. Kanunda öngörülen istisnalar dışında, karşı taraf, kanuni karinenin aksini ispat edebilir.

Kanun'un 185. maddesinde;"Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar." hükmüne yer verilmiş iken; 186. maddesinde ise; " Eşler oturacakları konutu birlikte seçerler. Birliği eşler beraberce yönetirler. Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Davacı ile davalı ...'ın 29.07.2004 tarihinde evlendikleri, diğer davalı ...'ın davacının kayınbabası olduğu, taraflar arasında düzenlenen 01.08.2004 tarihli "Mihir Senedi" başlıklı belge ile davalılar tarafından davacıya altın ve ev eşyalarının verileceğinin kararlaştırıldığı, sonrasında senette belirtilen 150 gram altın ile bir takım yatak odasının alındığı, davalı eşin Danimarka'da çalıştığı, davacı eşin Danimarka'ya gidene kadar davalı kayınbabası ...'ın evinde yaşayacağını kararlaştırıldığı, ancak eşlerin Konya 2. Aile Mahkemesinin 2011/23 Esas ve 2012/59 Karar sayılı kararı ile boşandıkları ve boşanma hükmünün 11.03.2013 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Taraflar arasında davacı eşin Danimarka'ya davalı ...'ın evinde yaşadığı dönemde mehir senedi ile kendisine verilen 150 gram altını saklaması için davalı ...'a teslim ettiği, bu altınların davacının Danimarka'da olduğu dönemde 04.10.2005 tarihinde meydana gelen hırsızlık olayı ile evden çalındığı konularında bir uyuşmazlık bulunmamaktadır.

"Mihir Senedi" başlıklı belgede yazılı 150 gram altına yönelik olarak yapılan bağışlama taahhüdünün yerine getirdiği hususu tartışmazsındır. Davalı eş Güven senette vaat ettiği 150 gram altına yönelik taahhüdünü yerine getirdiğine göre, bağışlanan bu altınlar davacı kadının kişisel malı olduğundan ve davacının elinden zorla alındığına dair bir iddia da bulunmadığından bu talep yönünden yerel mahkemece davalı ... bakımından verilen davanın reddi kararı doğru bulunmuştur.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun'un 4/1. maddesi, Türk Medeni Kanunu'nun üçüncü kısmı hariç ikinci kitabından (TMK m. 118-395) kaynaklanan bütün davaların aile mahkemesinde bakılacağını belirtmiştir. 150 gram altın davacıya teslim edildikten sonra, davalı ...'e saklanmak üzere verilmiştir. Saklama sözleşmesi, saklayanın, saklatan tarafından verilen şeyi kabul ve onu güvenli bir yerde saklatan yararına saklayıp korumak ve sözleşme sonunda saklatana geri vermekle yükümlü olduğu bir sözleşmedir. Saklama borcu doğuran sözleşmeler davanın açıldığı tarihe göre yürürlükte bulunan TBK'nın 561 ila 580 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Mehir senedinde belirtilen ve çalınan 150 gram altına yönelik davalı ... aleyhine açılan dava aile mahkemelerinin görevine girmeyip uyuşmazlık Kadir bakımından genel mahkemelerde çözümlenmelidir. Bu nedenle de yerel mahkemece tefrik yönünde verilen karar da yerindedir.

Açıklanan nedenlerle yerel mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup direnme kararının onanması

gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA, gerekli temyiz ilam harcı peşin alındığından başka harç alınmasına yer olmadığına, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 26.03.2019 tarihinde oy birliği ile karar verildi.